

tot de verloren heerlijkheid van het verleden, en dat ook wij, over inzinking en verdorring van het heden heen, willen teruggrippen naar de vastheid en glorie van het oude.

Na dit woord mag ons geen verwijt treffen, alsof wij de reformatie slechts in den zin van nieuwbouw bedoelen.

Maar aangezien wij op dit oogenblik een groot gevaar zien in de miskenning en tegenwerking der krachten, die naar vooruitgang en ontplooiing dringen in verband met den nieuwen tijd, die God ons doet beleven, — en door dit tegenweer niet het minst het evenwicht in ons kerkelijk leven dreigt te worden verstoord, — hebben wij ons aanvankelijk tot hoofddoel gesteld aan dezen drang naar voortschrijdende reformatie in ons blad uiting en leiding te geven, zonder daarmee het andere, reeds omschreven, doel van het opzoeken en bewaren der oude schatten uit het oog te verliezen.

Om deze reden heb ik deze artikelenreeks over de „beweging der jongeren” opgezet, en ik hoop thans, dat ik in dit pogen zal worden verstaan.

Er is bezwaar gemaakt, zelfs in het redactionele gedeelte van dit blad, tegen de uitdrukking „jongeren”.

Het is echter dezelfde term, die ook in ons openingswoord en program is gebezigd, en mijns inziens behoeft dit woord, mits het in zijn verband wordt genomen, niet als gevaarlijk te worden vermeden.

Waar een wrijving ontstaat tusschen behoudzucht en voorwaartsstreven, is de laatstgenoemde drang, — zelfs naar de ordinantie Gods, ook in het rijk der natuur, — de wil en het ideaal van de jeugd. Dit is niet altijd een kwestie van leeftijd. Inzooover Dr. Kuyper reformatie was, — en hij was het onvergelyklijk! — openbaarde hij de schepende jeugd. Menig jongeling was een grijsaard, vergeleken bij dien jeugdigen ondel!

Maar het valt niet te ontkennen, dat in hoofdzak de, ook in leeftijd, jongeren, de erigenamen willen zijn van de reformatie van de erigenamen van de hervormer, die groeide als een palmboom.

Wij sluiten dus uit van de beweging der „jongeren” al wie, op de wijze van Dr. Netelenbos, het gereformeerde beginsel aantast in zijn wezenlijke bestanddeelen, en nog scherper staan wij tegenover de „jongeren”, die tot reformatie dringen om een vrijbrief te erlangen voor het wandelen op paden der wereld, onder de leuze: verzoening van christendom en cultuur.

De „jongeren” aan wie wij leiding wenschen te geven (gelukkig zijn zij in de meerderheid, en zij vragen zelve om die leiding!) zijn degenen, die uit liefde voor het gereformeerde beginsel, de reformatie begeren, de reformatie die eenzijdig ons uit de omstrengeling van verkilde vormen terugbrengt tot het innig en echt beleven der waarheid, die in die vormen ons is geopenbaard, en anderzijds het leven tot actie en wasdom brengt, zoowel in tegenstelling, als in verband met, de grootsche ontwikkeling der nieuwe cultuur.

B. W.

Naschrift. Tot mijn spijt moet ik thans deze artikelenreeks tijdelijk afbreken. De redactie bespaalde, dat de serie hoofdartikelen (om ons blad zijn frisheid te doen behouden) in den regel het getal van vijf niet mag overschrijden. Over enkele weken hoop ik echter te vervolgen, en nog eenige artikelen te wijden aan het recht, het program en het gevaar, van de beweging der jongeren. Met verschillende opmerkingen in de mij toegekomen (over het algemeen sympathieke) brieven zal ik alsdan rekening houden.

Aan G. J. B. wil ik thans reeds antwoorden, dat hij de toelichting van het standpunt van Dr. Bavinck inzake de scheppingsdagen kan vinden in het tweede deel van zijn Dogmatiek.

Aan J. G. W. zij geantwoord, dat de kwestie der „veronderstelde wedergeboorte” door mij onder de niet-meer-actuele vragen is gerangschikt, omdat de synode van Utrecht, 15 jaar geleden, haar door nadere formulering tot oplossing bracht.

B. W.

UIT DE SCHRIFT.

De Begenadigde.

Gij hebt genade bij God gevonden.
Lucas 1:30.

Men kan niet beweren dat wij Gereformeerden veel over Maria, de moeder des Heeren spreken, noch dat onze belangstelling zich bijzonder richt op deze Begenadigde onder de vrouwen.

Dat wekt vooral verbazing in onzen tijd, waarin ook de christenvrouw zich haar bijzondere roeping al meer bewust gaat worden. En nu zou men verwachten, dat haar blik zich vooral zou richten op Maria, als een schoon voorbeeld van een echt geloovige vrouw, die verwaandigd werd tot de hoogste taak, waartoe God de menschheid bestemd had, om, naar het vleesch, den Middelaar voort te brengen; en tegelijk tot het hoogste offer, dienstaagde des Heeren te zijn in heilige overgave van zichzelf.

In haar lofsang had Maria voorspeld: „Van nu

aan zullen mij zalig spreken al de geslachten” — beweer ik te veel als ik zeg dat ons geslacht aan dat zaligprizen niet luid op mee doet? Ge gevoelt: daar moeten redenen voor zijn.

Ik noem er twee.

Ten eerste: Menschen kunnen ons niet zalig maken: ook Maria niet. Maria is er om Jezus. Wie Maria zoekt, die echte, die vindt Jezus. In Nazareth is het niet, maar in Bethlehem. Zóózeer is zij dienstmaagd des Heeren, dat zij alle aandacht saamspannt op haar Jezus, en voor Hem slechts plaats vraagt. Ja, zij heeft haar Zoon leeren verliezen om haar Zaligmaker te vinden. Hij moet wassen, zij minder worden.

Ten tweede: Wij zijn altijd bevreesd in den bedwelmenden rook der Roomsche Mariaverering terecht te komen. Deze is niet anders dan afgoderij. De ootmoedige maagd van Nazareth wordt Koningin des hemels gemaakt; de moeder van Jezus, de moeder Gods; de zondares wordt een heilige; de dochter der genade wordt moeder der genade; de verlorne, voorspreester in den hemel. De H. Schrift laat slechts een lichtstraal van genade vallen op Maria, de Roomsche Kerk omhult haar hoofd met een stralenkrans van heiligheid. De religie wordt daar meer en meer Mariadienst. Moeten wij nu over Maria zwijgen, uit vrees dat zij de glorie van haar Zoon verdonkere?

Of zouden we daardoor niet te kort doen aan de eer van God, die haar door engelmond liet prediken: Gij hebt genade bij God gevonden?

Wie Maria dan ook als „begenadigde” leert zien, enkel maar als „begenadigde”, die zal met haar den Heere als Zaligmaker roemen.

Blijft het niet een ondoorgrondelijk mysterie waarom God juist deze eenvoudige timmermansbruid verkoos, opdat haar moederschap den raad der verlossing zou dienen?

Bij de aankondiging der geboorte van Johannes den Dooper beweegt alles zich nog in de officiële religieuze sfeer: in Jerusalem, op Sion, in den tempel, in het heilige, bij het altaar, bij het offer; en de hoofdpersoon is een priester in den dienst van zijn ambt.

Als nu zóó reeds de aankondiging van den Voorlooper geschiedde, in welken kring zou dan wel die van den Koning plaats vinden? Zoudt ge niet verwacht hebben: rechtstreeks aan den Hoogenpriester en in het heilige der heiligen?

En zie nu. De sterke Held Gabriël gaat naar een dal, van de beschaafde wereld vrijwel afgesloten; naar een stadje, dat nergens in het Oude Testament voorkomt; naar een landelijk huisje dat zich in niets van de andere onderscheidde, maar dat stellig heel sober ingericht was, in dezen uithoek van het land; naar een maagd, van wie de menschen buiten Nazareth nooit gehoord hebben. De eenvoudige handwerker Jozef is blij dat zij zijn vrouw wil worden, maar verder dan het dal en het bescheiden brood strekken zich hun beider wenschen niet uit.

Daar waren wel andere meisjes in het H. Land, in ons oog veel beter geschikt voor deze grootsche roeping, jonge dochters van hoogen rang en stand, van fijne beschaving, van rijke begaafdheid, van sprakelende genialiteit misschien. Maar neen.... Deze zou het zijn, de onbekende, nochtans de Gezegende onder de vrouwen. Waarom? Omdat de Heere ook bij het inbrengen van den Christus in de wereld wilde toonen dat het alles genade was, loutere genade. In de keuze van Maria ziet ge de absolute soevereiniteit van onzen God uitblinken, de vrije gunst die eenwig Hem bewoog.

Het hooge en groote ging de Heere voorbij.

Rijken heeft Hij in hun waan ledig weggelaten.

Maar de nederheid Zijner dienstmaagd zag Hij aan, opdat geen vleesch zoude roemen voor Hem.

Maria was en bleef enkel maar „Begenadigde”. En de eenige reden dien de hemel haar openbaart, waarom de keuze op haar viel, is: zij heeft genade bij God gevonden.

Alles genade, onverdiende zaligheid.

De onmacht van het genereerend en barend menschengeslacht was eeuw aan eeuw gebieken, want niet één reime was er uit onreinen geboren, niet één Verlosser uit zondaren.

Aleen vrije genade Gods zou redding brengen in den Christus. En deze zou in alles geschenk van Gods genade zijn. Genade bij God gevonden — dat is het wonder geheim van de Moeder des Heeren in haar dienstmaagdgestalte.

Genade bij God gevonden, daarin alleen ligt nog de grond der hope voor allen die dezen Jezus met waar geloof aannemen en in Hem alles hebben wat tot hunne zaligheid van noode is. Daarvan roemde de Begenadigde in haar lofsang: Zijne barmhartigheid is van geslacht tot geslacht over degenen die Hem vreezen.

Genade alleen verlost.

F. C. M.

KERKELIJK LEVEN.

In mijn laatste artikel over de Generale Synode drong ik, in verband met de procedure-Netelenbos, er op aan, dat die predikanten, die, zooals de heer N. beweert, zijn gevoelen deelen en hem sympathiebetuigingen zonden, openbaar zouden wor-

den. Hierop is van verschillende zijden gereageerd. In de eerste plaats ontving de Redactie het volgende ingezonden stuk van Dr. C. Vermaat te Makkum:

Geachte Redactie,

Naar aanleiding van eene uitlating van Dr. K. Dijk in no. 5 van uw blad over sommige predikanten in de Geref. Kerken, die verondersteld worden aan de zijde van coll. Netelenbos te staan en die dan volgens Dr. D. een masker dragen, dat zij behooren af te rukken, zou ik het volgende willen opmerken:

Voor zoover coll. N. reageert tegen kerkisme en confessionalisme, sta ik niet half maar van heeler harte aan zijn zijde, zonder dat ik daarom alles zou willen onderteekenen, wat hij beweert. Misschien zijn er meerdere predikanten, die er ook zoo voor staan als ik, maar het gaat daarom toch niet aan deze te beschuldigen dat zij een masker dragen.

Het komt mij voor dat Dr. D. daardoor bliken geeft de hedendaagsche situatie niet te onderkennen.

Ik voor mij ben overtuigd, dat wij in tijden van crisis leven op elk gebied en dat onder Geestes leiding nieuwe tijden bezig zijn zich baan te breken. Er zijn er, die zich beginnen los te maken uit de oude windselen, maar nog niet klaar en duidelijk het licht van den nieuwen dag zien. Dat zulken zich min of meer terughouden, ligt in den aard der zaak, maar daarom dragen zij nog geen masker.

De treffende opmerking van Seeberg in zijn Dogmengeschiede (Uitgave van 1898 dl. II pag. 127) over de geestesgesteldheid in de voor-reformatische periode in de 15e eeuw, schijnt mij ook op onze dagen van toepassing. Hij zegt t. a. p.: „Jeder groszen wandlung in der Geschichte der Religion geht eine zeit der krisis vorher. Die überkommenen Formen und ziele befriedigen nicht mehr die Welt. Die Einen tadeln das Alte und almen und verlangen ein Neues, aber sie haben es nicht. Die Anderen verherrlichen das Alte; die neuen Bedürfnisse, die auch sie empfinden sollen durch fleissigen und allseitigen Gebrauch der alten Mittel befriedigt werden. Schrofte kritik am überkommenen und krankhafte Devotion ihm gegenüber liegen hier hart bei ein ander. Man hofft immer noch, die Steine möchten zu Brot werden”.

Geldt dit ook niet van onze dagen?

Nu heb ik uit de art. in uw blad over reformatie wel bemerkt dat u de bevrediging der nieuwe behoeften verwacht van een vlijtig en alzijdig gebruik „der alten Mittel” en meent daarom, dat (u) haan waarin uw reformatisch streven zich beweegt op zijn hoogst uit kan loopen op een tweede Trente; wat mij betreft, ik wil wel verklaren, dat ik niet geloof in de Geref. Belydenisschriften en evenmin in het Calvinisme. Ik geloof niet in de Geref. Kerken en evenmin in het Geref. volk. Ik geloof in den Heiligen Geest.

Met dankzegging voor de plaatsing.

Uw dw. C. VERMAAT.

Makkum, 9 Nov. '20.

Met verbazing heb ik dezen brief gelezen.

Dr. Vermaat schrijft van „sommige predikanten in de Gereformeerde Kerken, die verondersteld worden, aan de zijde van coll. Netelenbos te staan”, maar zoo staan de zaken niet. Van veronderstelling en vermoedens is hier geen sprake. De heer Netelenbos heeft zelf, ter verdediging van zijn zaak, medegedeeld, dat meerdere predikanten zijn beschouwingen toegedaan zijn, en zich, al is het dan niet openlijk, aan zijn zijde scharen.

Hier is dus heel iets anders in 't spel dan reactie tegen kerkisme en confessionalisme. Hier gaat het om de beschouwing der Heilige Schrift, die ook op de Generale Synode in 't geding was, en op de sympathie met deze opvattingen van den heer Netelenbos doelde ik, toen ik op bekendmaking van bovengenoemde predikanten aandrong.

Van dit laatste neem ik niets terug.

Om der wille van waarheid en oprechtheid wil ik gaarne herhalen wat ik toen schreef, want de positie van hen, op wier steun de heer Netelenbos zegt te kunnen rekenen, is door en door onwaar. Wanneer ook zij het Schriftstandpunt huldigen, dat door de Synode is veroordeeld, hooren zij in onze Kerken niet thuis, en zij moeten den moed hebben om zelf het masker af te werpen.

In verband met dit laatste wil ik nog even antwoorden op hetgeen de heer A. Dorst in „Berg-opwaarts” aan mijn adres heeft geschreven. Hij zegt het volgende:

„Maar zou Dr. K. Dijk in ernst willen dat zijn Geref. collega's hun positie in de waagschaal willen stellen door zichzelf bij de Kerkelijke rechtbank aan te klagen? Welke menschen zouden zij dan moeten zijn? Misschien niets anders dan modelchristenen die, nu zij op de linkervang geslagen zijn, deemoedig ook de rechter toekeren?”

Of bedoelt Dr. Dijk dat het bij de Kerkelijke autoriteiten welbekend is wie die snoode broeders zijn en dat het nog alleen inschikkelijkheid is dat

humie-
gepubl-
En v
Dr. Dijk
zijn zij
die m
kunnen
op na
goed d
geestve
bos te
Nu
Hij is
Gerefor
bos be
en w
meerd
allen, o
openba
Het
van op
Het
van de
het kan
Synode
woord.
aanhan
meerde
tegen z
worden
Het
Ik w
troden.
Maar
Genera
hun op
van wa
Echt
m alles
toch sy
kerkian
doch, v
gemeld
juichin
op hen
het me
dien d
Dr. V
beroep
geen s
Bove
lenbos
zich k
kring
heden
als Dr
schrift
het Ge
Wij l
Wij
God d
gebores
niet in
algeme
Moet
bos zij
Maar
Gerefor
van he
meerde
waarhe
uit, da
volk v
dat wi
Ds.
Zulk
En v
over o
ik hen
Synode
lydenis
andere
Nu
Netele
een in
loog, d